

УДОСКОНАЛЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА В ЧАСТИНІ ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ ТА НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Марков М.М., завідувач кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування ННІ №1 НАВС, кандидат юридичних наук.

Як показує практика, після набрання чинності новим КПК та Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» від 13 квітня 2012 року № 4652-VI, між Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» і КПК виникли певні колізії.

У першу чергу, це стосується порядку проведення негласних слідчих (розшукових) дій, які новим КПК дозволяється провадити безпосередньо слідчим (до набрання чинності КПК цю функцію було покладено виключно на оперативно-розшукові підрозділи). При цьому чіткий розподіл повноважень між слідчим і працівниками підрозділів, уповноважених на здійснення оперативно-розшукової діяльності, чинним законодавством наразі не передбачений.

Враховуючи викладене, потребує нового визначення поняття «оперативно-розшукова діяльність», яке повинно більш чітко розкривати форми її реалізації, а також за змістом включати не тільки проведення оперативно-розшукових заходів, але й негласних слідчих (розшукових) дій, і роботу з негласним апаратом;

б) оперативно-розшукову діяльність доцільно розділити на декілька стадій: пошуку первинної оперативно-розшукової інформації; її перевірки, а також провадження в оперативно-розшукових справах та негласних слідчих (розшукових) дій;

в) потребує доповнення:

- стаття четверта Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» яку доповити наступними принципами:

- наступальності;
- конспіративності;
- поєднання гласних і негласних заходів;
- відповідності та адекватності використання оперативно-розшукових заходів ступеню суспільної небезпечності протиправної діяльності;

- стаття шоста, у якій зазначити, що підставами для проведення оперативно-розшукової діяльності є: наявність достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про:

осіб, які готують вчинення злочину, або можуть бути причетними до вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину, ознаки та склад якого неможливо встановити іншим шляхом;

- стаття сьома, в якій передбачити що підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, зобов'язані: у межах своїх повноважень, відповідно до законів, що становлять правову основу оперативно-розшукової діяльності, вжити необхідних оперативно-розшукових заходів щодо попередження, своєчасного виявлення і припинення злочинів, отримання інформації про осіб, причетних до вчинення злочинів.

На законодавчому рівні усунути існуючу правову колізію, через яку сьогодні неможливо чітко розмежувати права оперативних підрозділів та оперативно-розшукові заходи і негласні слідчі (розшукові) дії, які вони можуть застосовувати, для цього необхідно:

а) надати визначення поняття оперативно-розшукових заходів, а саме:

оперативно-розшукові заходи – це заходи зі спеціально встановленими Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» і КПК України порядком та умовами їх проведення система дій, спрямованих на використання оперативно-розшукових засобів та методів, що здійснюють у межах своєї компетенції оперативні підрозділи, із метою вирішення конкретних завдань оперативно-розшукової діяльності та забезпечення кримінального судочинства.

б) закріпити виключний перелік оперативно-розшукових заходів, провести їх класифікацію на ті, які можуть застосовуватися до і після заведення оперативно-розшукових справ;

в) передбачити порядок їх проведення за ініціативою оперативного підрозділу, а не відсилання на порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій, які здійснюються виключно в кримінальному провадженні;

г) надати оперативним підрозділам право звертатися до суду із клопотанням про проведення оперативно-розшукових заходів у межах оперативно-розшукових справ;

д) ввести нове поняття оперативно-процесуальна дія – форма діяльності уповноважених на те суб'єктів (оперативного працівника, слідчого), яка врегульована Кримінальним процесуальним кодексом, Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», з метою своєчасного виявлення, припинення, забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінального правопорушення і забезпечення відшкодування завданих злочином збитків державі та потерпілій особі.